

GUNNAR FRÖROTH:

Revolutionären på Blasieholmen

Stämningen var tryckt på SAF i maj 1989. Cigarröken steg upp mot direktionsmatsalens tak, och under röken rynkades pannor. Vad vill han egentligen, den nye ordföranden? Valberedningen, under Curt Nicolins ledning, hade nominerat dåvarande VDn för PLM, Ulf Laurin. Snacket gick bakom stängda dörrar i det traditionstyngda huset på Blasieholmen. Han lät revolutionär, den moderate näringslivet från Malmö. Skulle verkligen SAF förbli vad det varit?

Svaret, sju år senare, är nej. När Ulf Laurin klev upp på den lilla scenen i Hasselbackens matsal, den 23 maj i år, strax efter att stämmomiddagens efterrätt serverats, och tackade för sig, lämnade han en helt ny organisation bakom sig. Han lämnar ett vitaliserat, bantat och

GUNNAR FRÖROTH är verksam vid SAF:s informationsavdelning.

modernt SAF efter sig.

Maj 1989 var en annan värld. Högkonjunktur i Väst, vacklande diktatur i Öst och sen timma i den svenska guldruschen. I enstaka kretsar hade man börjat ana vad som väntade av omställningar. I näringslivet fanns insikten att inflation och lönebildning var fundamentalt fel, och effekterna av den senaste devalveringen hade ebbat ut. Bara en extremt gynnsam och lång, internationell högkonjunktur hade räddat den svenska exportindustrin. Ute i Europa var Inre Marknaden projektet för dagen, och svenska storföretagare insåg att Sverige på något vis måste få tillgång till EGs marknad. Tiderna var sådana att det krävdes en ny, kraftfull opinionsbildning för den nya tidens krav, och SAF är den enda organisation i Sverige som har resurser nog att klara av stora opinionsbildande insatser, och som skulle kunna tänkas driva näringslivets frågor.

Entré Laurin. Den första tiden agerade han närmast som arbetande styrelseordförande, delvis på grund av att han ville bryta med den tidigare ledningens linjer. Det fanns förändringsmotstånd i huset. I förnyelsearbetet, både det yttre och det inre, fick dock Laurin gott stöd av de ledningspersoner som tillträdde nästan samtidigt som han själv, framför allt VD Göran Tunhammar och informationsdirektören Janerik Larsson.

Laurin talade klarspråk, SAF gav intryck av att vara en myndighet, "med stärkekragar" och "nigande damer i korridorerna", för att använda Ulf's egna ord. I juni/juli 1989 infördes anställningsstopp. SAF-huset hade då 520 tjänstemän. Idag är vi 310 kvar. Medlemsavgiften har under samma år minskat från 0,41 procent av lönesumman till 0,14 procent. För ett företag med 500 anställda betyder det över 230.000 kronor i minskade avgifter... Det var snart färdigrökt i direktionsmatsalen,

som istället blev gästmysal, och stämmomiddagen blev stämmolunch. Med Ulf Laurin kom en kulturrevolution till SAF.

Respektlös stil

Han är stor och alltid välkräddad ner i minsta detalj. Han personifierar den klassiska företagsledaren, reservofficer och utbildad vid Handelshögskolan. Samtidigt har han en öppen och avväpnande stil, epitet som reko och jäkla bra fastnar på honom. Han har en charmigt respektlös stil som är alltför sällsynt i Sverige. Som när han talade på en näringslivsdag någonstans i Sverige, jag har glömt var, och kommer in på arbetsrätten. "Man borde avskaffa hälften av alla lagar och regler inom arbetsrätten". Kort tankepaus. "Vilken hälft spelar ingen roll".

Under Laurins tid har SAF brutit med den svenska modellen. I februari 1990 tog SAFs styrelse beslut att löner och direkta anställningsvillkor bara kan förhandlas på förbunds nivå. Det var ett helt nödvändigt beslut, för att på sikt komma bort från den inflationsdrivande tre-stegs racket som vi

levt med under decennier: först centrala avtal som lade golven, sedan branschvisa tillägg, och till sist lokala påslag ute på företaget. Centrala avtal höll aldrig, och löneglidningen har varit en viktig faktor i den urholkade svenska konkurrenskraften. Än idag, sex år senare, kämpar vi med facket oförmåga att inse var lönebildningen hör hemma: nere på företagen. Men tiden och arbetsmarknadens krafter verkar för decentralisering.

På styrelsen den 24 januari 1991, fattades nästa historiska beslut. SAF skulle ensidigt avveckla sin representation i de beslutande myndighetsstyrelserna. Vid årsskiftet 1991/92 var de sista representanterna ute. Därmed föll det korporativa systemet, och regeringen fick utforma nya principer för tillsättning av myndighetsstyrelser. Att social-

demokratin även fortsatt inkorporerar LO i statsmakten via partistrukturen är ett problem som vi fortfarande lever med. Det är numera även ett problem för socialdemokratin.

Nästa stora satsning blev EG-kampanjen. SAFs styrelse hade 1988 konstaterat att ett EG-medlemskap var det enda rimliga på sikt. EES-avtalet framstod redan i sin linda som otillräckligt och instabilt. 1989 gick SAF ut i sin första affisch- och annonskampanj för EG, och skolinformationen riktades in mot EG-information. Den unga generationen var den mest EG-positiva. Resten är historia. Klart är att utan SAFs insatser hade det inte blivit ett ja i folkomröstningen.

Fortsatt modernisering

SAF har under Ulf Laurins år vid rodret närmat sig verkligheten, lärt sig lyssna på småföretagen och arbeta utåtriktat. Det var ingen slump att de flesta tacktalen den där majkvällen på Hasselbacken kom från småföretagare. Och moderniseringen av SAF fortsätter. Det enda som återgått till det gamla är just stämmomiddagen.

Ulf då? Rykten säger att han är på väg till Europa, och då inte bara i egenskap av Europeiska Golf förbundets ordförande, utan till något tungt uppdrag inom EU, för Europeiska arbetsgivarnas räkning. Vi kan bara hålla tummarna. I Bryssel finns många korridorer att tömma och många kommittéer att slakta.